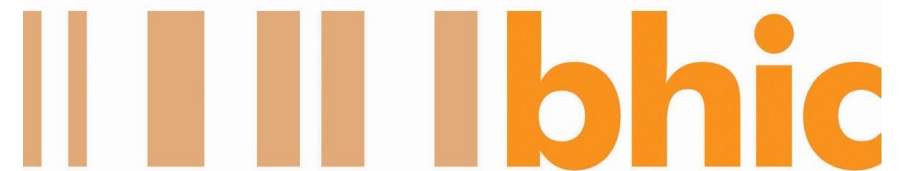

BHIC Fellowship eindpresentatie Aanpassingsprocessen binnen de Gemeentepolitie Oss

Laura Brinkhorst

Radboud Universiteit Nijmegen

BRABANTS HISTORISCH INFORMATIE CENTRUM

Vraagstelling

- 'Waakzaam en Dienstbaar'
- Duale taak van de politie
- Tussen overheid en burgers in
- Veranderende maatschappelijke verwachtingen
- Politie als 'black box'
- Onderzoek naar aanpassingsprocessen binnen de Gemeentepolitie Oss naar aanleiding van veranderende maatschappelijke en bestuurlijke verwachtingen ten aanzien van organisatie en optreden tussen de jaren '30 en '80

Methode & bronnen

- Lange termijn: verandering en continuïteit
- Werkvloerperspectief
- Oss: rijke archieven
- Dag- en nachtrapporten
- Omliggend materiaal: interne communicatie, notulen, evaluatierapporten, klachten en interviews

- 4 thema's
 - Organisatie en de politietaak
 - Diversiteit en inclusie
 - Plicht en burgerschap
 - Interactie met burgers / bejegening

Organisatie en de politietaak

- Turbulente tijden vanaf de jaren '60
- Voortschrijdende democratisering
 - Studenten, krakers en provo's
- Repressieve methode bleek achterhaald
- Kloof tussen politie en burger
- 1978: rapport *Politie in Verandering*
 - Van wetmatig naar rechtmatig
 - Van repressief naar preventief en hulpverlening
 - Van afstandelijk naar meer toenadering

Oss en *Politie in Verandering*

- Oss loopt voor
- Invloed van korpschef Hessing
- Bronnen tonen vanaf 1974 meer aandacht voor:
 - Cultuuromslag: vertrouwen en transparantie
 - Scholing personeel
 - Van wetmatig naar rechtvaardig optreden
 - Sociale problematiek
 - Tegemoet komen aan de verwachting van redelijkheid

Diversiteit en inclusie

- Politie moet samenleving weerspiegelen qua samenstelling
- Historisch gezien weinig vrouwen
- Specifieke taken: administratie, zeden, jeugd en verkeer
- Impuls na WOII: tekorten
- Vanaf 1953 eerste vrouwelijke geüniformeerde politieagenten

- In Oss
 - 4 vrouwelijke agenten in 1966
 - Hoofdagent Trees Keultjes (leidinggevende positie, uiteindelijk brigadier)
 - Ook in Oss typische rolverdeling

Diversiteit en inclusie in Oss

- 1980: opnieuw discussie
- Vrouwen bij de recherche
 - 'Vrouwen dienen gelijk behandeld te worden als mannen en moeten dezelfde kansen krijgen om bij de recherche werkzaam te zijn en bevorderd te worden.'
- Geschiktheid was leidend
- Toename vrouwen in de reguliere dienst vanaf jaren '80
- Kanttekening: nauwelijks doorstroom vanwege wetgeving en rolpatronen

Plicht tegenover burgerschap

- Politieagent als ambtenaar *en* burger
- Spanning tussen plicht en persoonlijke overtuigingen
- WOII: conflict tussen beschermen van burgers en uitvoeren anti-Joodse maatregelen en anti-sabotageacties
- Weigering van opperwachtmeester Deijnen en Leemhuis
- Passieve houding opperluitenant en korpschef Kniepstra

Interactie met burgers

- Verwachting vanaf jaren '60: minder autoritair gedrag, dichterbij de burger en preventief handelen
- Aanpassingsbereidheid en vermogen getoond in meerdere gevallen
- Invoering wijkagent al voor 1978
 - Zes wijkagenten
 - Ouder en ervaren, hoofdagent
 - Vertrouwensman, contact leggen, toezicht jeugd, oplossen van gezinsmoeilijkheden en burenruzies
 - Fiets i.p.v. auto om benaderbaarheid te versterken
 - Ontwikkeling van onderop

Interactie met burgers

- Omgaan met klachten
 - 'een politieambtenaar in zijn/haar werk dikwijls met moeilijke problemen wordt geconfronteerd. Vaak wordt daarbij verwacht dat hij/zij snel de juiste beslissingen neemt en direct handelend optreedt. Het is echter ook onredelijk om te verwachten dat er nooit fouten worden gemaakt. De aard van het politiewerk is in belangrijke mate corrigerend, waarbij soms verregaande dwangmiddelen worden aangewend. Bekend is ook dat daarbij spanningen ontstaan.'
 - Bereid om dialoog aan te gaan
 - Onderstreept belang goede klachtenregeling
 - Jaren '80: meeste klachten ongegrond
 - Bejegening, gebrek aan aandacht, onjuist administratief handelen

Interactie met burgers

- 1986: klacht m.b.t. buitensporig geweld tijdens een aanhouding
- Haren trekken
- OvJ: geweld gerechtvaardigd, lichtere vorm had voorkeur gehad
- Korpschef Roelofs: verdedigd zijn mensen
- Oesterorganisatie en onfeilbaarheid

Conclusie

- Verschuiving in aanpassingsbereidheid vanaf de jaren '70
- Invloed jonge korpschefs Hessing en Roelofs groot
 - Toonden zich bewust van veranderende verwachtingen
- Vrij vroeg van een wetmatige politie naar rechtmatige politie
- Aanpassingsvermogen soms gering
 - Klein korps, statisch, weinig verloop, financiële middelen
 - Korpscultuur
- Vragen?